

แนวทางการพัฒนาครูที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

Guideline for Developing Teachers who Enchanced Students to be Good Person

สรายุทธ วรเวก และคณะ

Sarayuth Woraweg and Others

หลักสูตรการศึกษาคุษฏีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

E-mail: Sarayuth.max@hotmail.com

บทคัดย่อ

ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นกำลังสำคัญที่จะนำพาเด็กและเยาวชนของชาติไปสู่เป้าหมายของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ชีวิตได้อย่างแท้จริง การที่จะพัฒนานักเรียนให้ได้ผลตามที่สังคมต้องการ ต้องพัฒนาครูที่จะไปพัฒนานักเรียนก่อน ครูจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายแรกที่สำคัญและต้องดำเนินการให้ได้ผลสำเร็จ การศึกษาเพื่อพัฒนาครู เพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี จะต้องเริ่มต้นที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมของครูเพื่อการสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี จากนั้นสร้างนวัตกรรมการพัฒนา ซึ่งแนวทางการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีนั้น จะเริ่มต้นด้วยการกำหนดแนวคิด/ทฤษฎี ที่ใช้เป็นกรอบของการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยอาจยึดแนวของทฤษฎีเชิงระบบ และ/หรือ แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม ประมวลเอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มของตัวแปร 3 ด้าน ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ เมื่อกำหนดตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูและกลุ่มตัวแปรปัจจัยได้ครบ สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประเภทการวิจัยหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ผลการวิจัยจะได้รูปแบบการอธิบายพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ด้วยกลุ่มตัวแปรวิจัยเชิงสาเหตุ ซึ่งองค์ความรู้ส่วนนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางสร้างกิจกรรมหรือหลักสูตรการพัฒนา และ สร้างรูปแบบ หรือนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนา นำไปทำการวิจัยต่อยอดในเชิงทดลองสร้างนวัตกรรมพัฒนา พฤติกรรมการสอนของครูต่อไปได้

คำสำคัญ: การวิจัยการพัฒนาครู พฤติกรรมการสอนของครู การสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

Abstract

Teacher are significant person for development the quality and standard of education. Education administration for educational reform n present and future necessary to are teachers as major force to bring the nation's child and youth to meet the good of truly life learning person. To develop student as good as social need, have to being at improving teachers who responsible on students teaching. Then, teachers is the first important group to be enchanced in managing. The study to develop teachers who enchanced students to be good persons have to being at the studying of teachers' behavior, factors, and then create developing innovation. The causal factors study of teachers' behavior on enhancing student to be good person being by setting the ascetical framework of the study, may be use start concept of system theory as interactionism model, review literature related to teachers' behavior compose of 3 group of causal factors, those are situational factors, psychological trait factors, and psychological state factors. After fine shed setting of behavior and the causal factors, we can set research conceptual framework of correlation cooperation study. Research results yield behavior causal model of teacher' behavior who enchanted. Student to be good person, which described behavior by causal factors variable groups. This body of knowledge can be used as a guideline to

create teachers developing causal or activated create and other model or design for continuing research or experiments or innovative developing on teacher' behavior.

Keyword: Teacher developing research, teaching behavior of the teacher,

Enhance students to be good persons.

บทนำ

สังคมต้องการคนเก่ง คนดี ดังยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ได้เน้นความสำคัญของการพัฒนาคน ปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ 3 จาก 6 ยุทธศาสตร์ คือ “ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาคน” ทั้งคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ในรัฐบาลปัจจุบัน (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2562) ก็ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาคน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า “พัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้คนไทยในอนาคตเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมีแบบแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคนในทุกมิติตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม” ขณะที่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนที่อย่างต่อเนื่อง กระทั่งปัจจุบันซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ก็ระบุชัดเจนว่า “มุ่งพัฒนาให้คนไทยทุกช่วงวัย เป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีมีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวยุคใหม่ เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม...” ทางด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาว่า “...ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข...”

การเป็นคนดีนั้น พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานไว้หลายครั้ง ขออัญเชิญเป็นตัวอย่างเช่น ที่ทรงพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยใน คราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, 2560) มีใจความที่เน้น การรักษาความสัจ การรู้จักข่มใจตนเอง การอดทน อดกลั้น และอดออม และการรู้จักถ่วงความชั่ว ...” ทางฝ่ายการศึกษา ได้มีการกำหนดนโยบายที่เน้น “ความเป็นคนดี” ที่สอดคล้องกับที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 ได้ทรงให้โอวาทไว้ ดังระบุในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ตอนหนึ่งว่า “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ... มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มียั้งคิด อดออม โอบอ้อมอารี วินัย รักษา ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในระดับปฏิบัติการของการศึกษาคือระดับเขตพื้นที่ ก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี ดังเช่น แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/แผนปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี, 2558) ที่ได้มีจุดเน้นด้านผู้เรียนคือ นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ห่วงใยสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะและทักษะ ทางสังคมที่เหมาะสม

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี เป็นบทบาทสำคัญของ “บวร” โดย บ. คือบ้าน โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ว. คือวัด โดย พระสงฆ์หรือผู้สอนตามแนวของศาสนา ในส่วนของ ร. คือโรงเรียนถือว่าเป็นหน้าที่และบทบาทของครู “การสอนนักเรียนให้เป็นคนดี” จึงเป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งของครู การสอนนักเรียนให้เป็นคนดี หรือ “พฤติกรรมของครูในการสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี” แม้เป็นบทบาทหน้าที่หลักของครู แต่การทำบทบาทดังกล่าวของครูโดยทั่วไปยังไม่บรรลุผลดีนัก ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะครูบางส่วนมิได้ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี ครูบางส่วนมิได้ตระหนักว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของตน และครูบางส่วนยังไม่ได้ผ่านการพัฒนาให้สามารถสอนให้นักเรียนเป็นคนดีอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้ง 3 สาเหตุ ที่เกี่ยวกับครูดังกล่าว ถ้าแก้ไขหรือพัฒนาได้

จะเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญยิ่ง เพราะทั่วประเทศมีครูเป็นจำนวนมาก ดังสถิติล่าสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่มพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการศึกษา, 2562) มีครูอยู่ทั่วประเทศ 426,129 คน

การที่จะพัฒนา “พฤติกรรมของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี” ได้ จะต้องมีการศึกษาวิจัยหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมดังกล่าวของครูเป็นอันดับแรก ซึ่งจะต้องเริ่มจากการประมวลเอกสารและนิยามพฤติกรรมการพัฒนาครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี กำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุในกลุ่มต่างๆของพฤติกรรมดังกล่าว เชื่อมโยงเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัย ดำเนินการวิจัย หารูปแบบพัฒนาพฤติกรรมของครู ที่สามารถนำไปพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างน่าเชื่อถือ

แนวทางการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี เริ่มต้นด้วยการกำหนดแนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบของการวิจัย อาจยึดแนวของทฤษฎีเชิงระบบ (Hoy, W. K. & Miskel, C. G., 2001) ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่เป็น ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต และ แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541) ที่อธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล คือ กลุ่มลักษณะสถานการณ์ กลุ่มจิตลักษณะ (เดิม) กลุ่มจิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ (ในลักษณะของปฏิสัมพันธ์) และ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และกำหนดให้ผลผลิตหรือพฤติกรรม คือ พฤติกรรมของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

1. พฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี อาจจำแนกพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี เป็น 2 พฤติกรรมสำคัญคือ

1.1 พฤติกรรมของครูในการสอน/พัฒนานักเรียน ประกอบด้วย การสอนโดยตรง คือ สอนในวิชาหรือสอนสอดแทรก ซึ่งตัวครูจะปรากฏต่อหน้าผู้เรียน อบรมสั่งสอนผู้เรียน อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการเป็นคนดีต้องมีจิตใจหรือพฤติกรรมอย่างไร (Joyce B. & Weil M., 1996) การเป็นตัวอย่างของครู คือ ครูที่มีพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่าง เป็นผู้ที่มีผู้เรียนประทับใจต้องการมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับครู นักเรียนจะสนใจและเฝ้าสังเกตนับตั้งแต่การแต่งกาย ไปจนถึงการประพฤติปฏิบัติ จะเป็นประสบการณ์ให้เขาได้พิจารณา (ทิตินา แคมมณี, 2550) การแนะนำความประพฤติของนักเรียน คือการที่ครูแนะนำศิษย์ไปในทางที่ถูกที่ควร ไม่นำศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย หรือชักชวนไปสู่อบายมุข ซึ่งครูอาจใช้วิธีเตือน ชูให้กลัว ยกย่องชมเชยหรือทำตัวเป็นแบบอย่าง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

1.2 พฤติกรรมของครูในการส่งเสริม/สนับสนุนนักเรียนให้เป็นคนดี พฤติกรรมนี้ประกอบด้วย การสนับสนุนทางอารมณ์ คือการแสดงความพอใจ ความห่วงใย การให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับ เห็นคุณค่า การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร คือการให้คำแนะนำ การตักเตือน การให้คำปรึกษา และการให้ข่าวสารรูปแบบต่างๆ การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ คือ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งของ เงินทอง อุปกรณ์ แก่นักเรียนเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนทำดีหรือเป็นคนดี

จากที่นำเสนอมาสามารถจำแนกพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี เป็น 2 พฤติกรรมสำคัญคือ พฤติกรรมของครูในการสอน/พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี และ พฤติกรรมของครูในการส่งเสริม/สนับสนุนนักเรียนให้เป็นคนดี แต่ละพฤติกรรมมีการแสดงออกหรือการกระทำลักษณะต่างๆ ซึ่งสามารถกำหนดเป็นนิยามของ 2 พฤติกรรมดังกล่าวได้

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

ส่วนที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (interactionism model) ซึ่งระบุเป็นรูปธรรม 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ จากการศึกษาวรรณกรรมพบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ ที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี คือ การสนับสนุนทางสังคมในโรงเรียน ธรรมชาติของผู้บริหาร บรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียน แต่ละตัวแปรปัจจัย มีสาระสำคัญ กล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้

1) การสนับสนุนทางสังคมในโรงเรียน คือ การที่ครูผู้ทำหน้าที่สอนนักเรียน ได้รับการสนับสนุนจากสังคมในโรงเรียนด้วยการให้การยอมรับ ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ข้อมูลข่าวสาร และสนับสนุนสิ่งของ อุปกรณ์ ทำให้ครูรู้สึกได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น ลักษณะการสนับสนุนทางสังคมเป็นไปตามคำอธิบายของนักวิชาการ เช่น Gurung (2006); Nahid and Sarkis (1994) และ Coyne and DeLongis (1986) มีผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมด้านดีของบุคคล เช่น พบว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมกับการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกการสนับสนุนทางสังคมจากที่ทำงาน (ละอองดาว แสงงาม, 2553) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากนอกที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของครู (ดวงทอง สังข์แก้ว, 2550) และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของผู้บริหารโรงเรียน (สาธิต จันทรวง, 2557) จากผลวิจัยดังกล่าวทำให้คาดได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะหรือพฤติกรรมด้านดีของครู

2) ธรรมชาติของผู้บริหาร เป็นการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในความคิดและการปฏิบัติ มีความเสมอภาค รับผิดชอบ โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีหลักนิติธรรม และความโปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งเป็นไปตามคำอธิบายขององค์การสำคัญ เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี ที่กล่าวถึงเรื่องการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553) ที่กล่าวถึงธรรมชาติในหน่วยงานภาครัฐ มีผลการวิจัยว่า ธรรมชาติของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมด้านดีของบุคคล เช่น พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมชาติมีความสัมพันธ์ กับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพ (สมชาย น้อยมูล, 2559) และ ยังพบว่าหลักธรรมชาติสามารถส่งผลกับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพและความสำเร็จของ e-government กับความสำเร็จของรัฐบาลธรรมชาติ (GGG) และผลสัมฤทธิ์ของธรรมชาติมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับปานกลาง (Suhardi, Alfira Sofia., Agustinus Andriyanto, 2015) ซึ่งทำให้คาดได้ว่า ธรรมชาติของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

3) บรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียน มีลักษณะ 3 ประการ คือ ประการแรก การเปิดเผยของพฤติกรรม ประการที่สอง คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และประการที่สาม พฤติกรรมพลเมืองของครูซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน ส่วนวัฒนธรรมโรงเรียน คือ การแสดงออกถึงบรรทัดฐาน ค่านิยมร่วม และข้อตกลงพื้นฐาน ซึ่งผ่านการสื่อสารทางค่านิยมและความเชื่อ ส่งต่อไปถึงสมาชิกในโรงเรียน อาทิ ครู นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน สะท้อนภาพรวมให้เห็นถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนว่าเป็นอย่างไร เป็นวัฒนธรรมเน้นผลสัมฤทธิ์หรือเน้นมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งทำให้โรงเรียนมีความแตกต่างไปจากโรงเรียนอื่น และมีแนวปฏิบัติเป็นของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามคำอธิบายของนักวิชาการ เช่น ดวงดาว บุญทอง (2553) และ Hoy and Miskel (2001) มีผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมด้านดีของบุคคล เช่น พบว่า บรรยากาศและวัฒนธรรมโรงเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน และการรับรู้บรรยากาศองค์การโดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานด้านความพึงพอใจในการทำงาน และพฤติกรรมการทำงานโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (วิภาวี มหารักษ์กะ, 2560) ซึ่งทำให้คาดได้ว่า บรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี จากที่นำเสนอมา พบว่าปัจจัยกลุ่มสถานการณ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมด้านดีต่างๆ ของบุคคลทำให้คาดได้ว่า กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมในโรงเรียน ธรรมชาติของผู้บริหาร บรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียน จะร่วมกันอธิบาย พฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ได้อย่างชัดเจน

2.2 กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ จากการศึกษาวรรณกรรมพบตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ ที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติต่อการเป็นครู และเหตุผลเชิงจริยธรรม

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความมุ่งมั่น เพียรพยายาม กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง โดยฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อ จนเกิดผลดีตามต้องการ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีลักษณะแตกต่างจากผู้ที่มีแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทางด้านการรับรู้ การยอมรับปัญหา การตัดสินใจแก้ปัญหา และการกระทำ ซึ่งเป็นไปตามคำอธิบายของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2547) มีผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT (เนาวรัตน์ โตประศรี และ สถาพร ชันโต, 2550) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมวัฒนธรรมด้านคุณธรรม ทำให้คาดได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

2) ทักษะคิดต่อการเป็นครู ทักษะคิดต่อการเป็นครูคือ การที่ครูมีความรู้ว่าจะทำอย่างไร มีประโยชน์หรือโทษต่อตนเองอย่างไร มีความรู้สึกชอบ รัก เห็นคุณค่าหรือรู้สึกในทางตรงข้าม รวมถึงความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตามความรู้ ความรู้สึกดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามแนวการคำอธิบายของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2556) และ นพณัฐ จำปาเทศ (2558) มีผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดต่อการเป็นครู มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมด้านดีของบุคคล โดยทักษะคิดต่อความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรง กับความรับผิดชอบของข้าราชการครู (อมรรัตน์ ห่อพารม, 2559) และ นักเรียนที่มีทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มักเป็นผู้ที่มีทักษะคิดที่ดีต่อการมีความรอบคอบ ระมัดระวัง สะท้อนถึงความมีสติในการกระทำต่างๆ (จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ, 2550) จึงทำให้คาดได้ว่า ทักษะคิดต่อการเป็นครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

3) เหตุผลเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม คือ เจตนาหรือความคิดเชิงหลักการ ซึ่งบุคคลใช้ในเกณฑ์ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เมื่อเผชิญสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม อันเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ของหลายฝ่ายขัดแย้งกัน (โกศล มีคุณ, 2560) มีผลการวิจัยพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมด้านดีของบุคคล เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางจริยธรรมหลายพฤติกรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544) และพบความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรม เชิงจริยธรรม (พัชรภาภา ตรีนตร, 2554)

จากที่นำเสนอมา มีหลักฐานว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านดีต่างๆ ของบุคคลทำให้คาดได้ว่า กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อการเป็นครู และเหตุผลเชิงจริยธรรม จะร่วมกันอธิบาย พฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีได้อย่างชัดเจน

2.3 กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ จากการศึกษาวรรณกรรมพบตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี คือ ทักษะคิดต่อการสอนจริยธรรมของครู และความเชื่ออำนาจในตนของครู

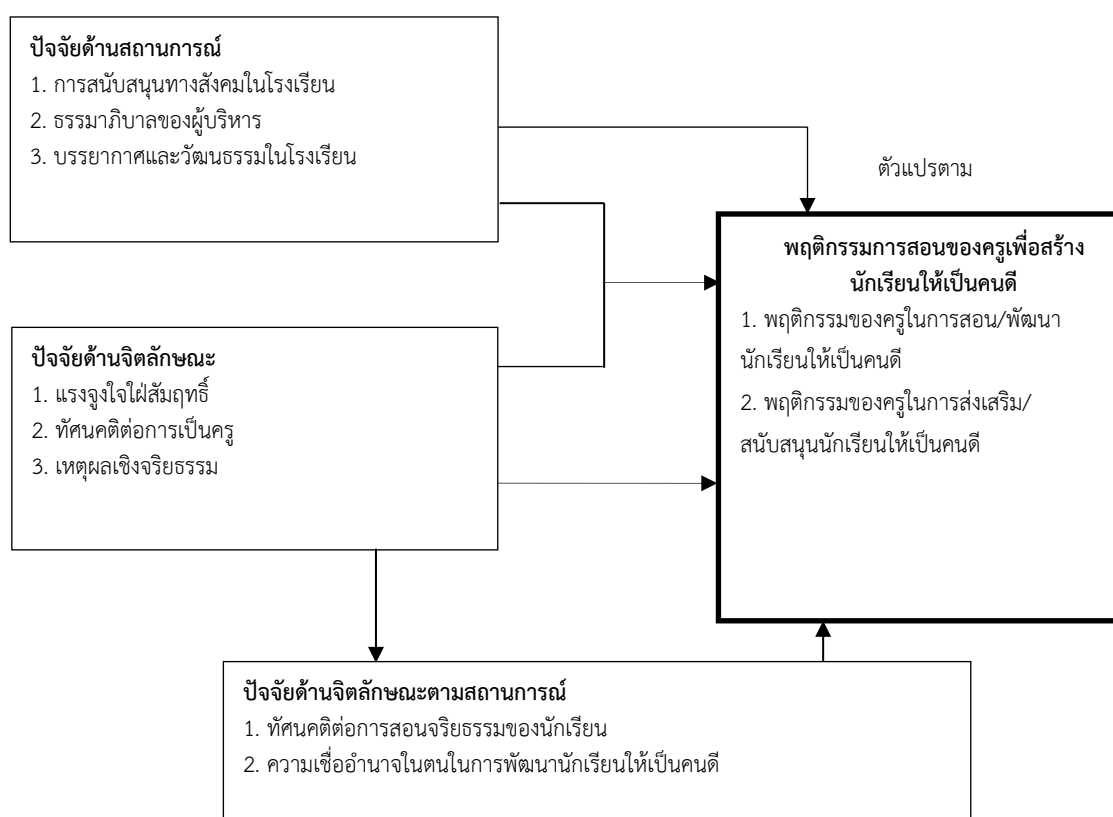
1) ทักษะคิดต่อการสอนจริยธรรมของครู ทักษะคิดต่อการสอนจริยธรรมของครู คือ การที่ครูมีความรู้ว่าการสอนจริยธรรมของครู มีประโยชน์หรือโทษต่อนักเรียนอย่างไร รวมถึงความพร้อมที่จะสอนจริยธรรมให้แก่ นักเรียน นิยามดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายของนักวิชาการ เช่น ธงชัย สันติวงษ์ (2540) และก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา (2543) มีผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดต่อการสอนจริยธรรมของครู มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมด้านดีของบุคคล กล่าวคือ พบว่าพนักงานในโรงงานที่รายงานว่าตนเองมีทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันภัยอันตรายในการทำงาน มีพฤติกรรมการทำงานอย่างมีสติ รอบคอบไม่ผลิผลาม (จุรีพร ภิบาลจันทร์, 2551) และทักษะคิดต่อวิชาชีพพลศึกษา กับพฤติกรรมการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง (อรพิม วิสารทานนท์, 2552) ซึ่งทำให้คาดได้ว่า ทักษะคิดต่อการสอนจริยธรรมของครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

2) ความเชื่ออำนาจในตนของครู คือการที่ครูเกิดการเรียนรู้ว่าผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนนั้น มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการจัดการตนเอง ตนทำดีก็จะได้ผลดี ตนทำมากก็จะได้มาก ถ้าทำน้อยก็จะได้ผลตามต้องการน้อยด้วย ทำให้เกิดความเชื่อว่าตนสามารถทำนายได้ควบคุมได้ เชื่อว่าตนสามารถจัดการที่สาเหตุเพื่อให้เกิดผลที่ต้องการได้จริง การเชื่ออำนาจในตนของครูในการวิจัยนี้เน้นเกี่ยวพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี นิยามดังกล่าวเป็นไปตามคำอธิบายของนักวิชาการ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2541) มีผลการวิจัยพบว่า ความเชื่ออำนาจในตนของครู มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมด้านดีของบุคคล โดยพบว่าความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู (สุรัช จันทร์สอง, 2550) อีกทั้งยังพบว่าความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับ

พฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู (อมรรัตน์ ห่อพรม, 2559) ซึ่งทำให้คาดได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนของครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

จากที่นำเสนอมา พบหลักฐานว่ากลุ่มปัจจัยด้านจิตตามสถานการณ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านดีต่างๆ ของบุคคลทำให้คาดได้ว่า กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ ทศนคติต่อการสอนจริยธรรมของครู และความเชื่ออำนาจในตนของครู จะร่วมกันอธิบาย พฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีได้อย่างชัดเจน จากการนำเสนอการศึกษาเอกสาร ได้กำหนดพฤติกรรมสำคัญของครู จำนวน 2 พฤติกรรม คือ 1) พฤติกรรมของครูในการสอน/พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี 2) พฤติกรรมของครูในการส่งเสริม/สนับสนุนนักเรียนให้เป็นคนดี และกำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ และกลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ได้ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

จากกรอบแนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี หากได้มีการดำเนินการวิจัยในเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlative Comparative Study) จะทำให้ทราบปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี สามารถนำไปสู่การกำหนดรูปแบบบริหารการพัฒนาครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี และ/หรือทำการวิจัยพัฒนากิจกรรม/หลักสูตร/หรือนวัตกรรมพัฒนาครูได้ ถ้าจะมีการดำเนินการวิจัยเสนอ Methodology ดังนี้ เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทสรุป

บทความนี้ได้เสนอ ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู ที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี กำหนดแนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่จะไปสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี โดยได้มีการเสนอผลการศึกษาวรรณกรรม ให้นิยามพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี และได้เสนอผลการศึกษาวรรณกรรม ให้นิยามกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้ง 3 กลุ่ม ที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี ซึ่งตัวแปรปัจจัยประกอบด้วย กลุ่มปัจจัยด้านสถานการณ์ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมในโรงเรียน ธรรมชาติของผู้บริหาร และบรรยากาศและวัฒนธรรมในโรงเรียน กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะต่อการเป็นครู และเหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทักษะต่อการสอนจริยธรรมของนักเรียน และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี สุดท้ายได้เสนอกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อหาองค์ความรู้ปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีและเสนอแนะการสร้างรูปแบบการบริหารและการวิจัย (พัฒนาหลักสูตร) การพัฒนาครูเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการศึกษา. (2562). **ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.mis.moe.go.th/>.
- ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา. (2543). **ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนจริยธรรมของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โกศล มีคุณ. (2560). **อิทธิพลของการใช้วัดกรรมนิทานพัฒนาจิตลักษณะด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น**. รายงานฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- จิตติพร ไวรจน์วิทยาการ. (2550). **ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรัสพร ภิบาลจันทร์ (2551). **ทัศนคติของพนักงานในโรงงานกับพฤติกรรมในการทำงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัสรัตน์ สุดใจ. (2557). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช.
- ดวงดาว บุญกอง. (2553). **วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). **ตำราขั้นสูงเรื่องการปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อพัฒนาประเทศ**. คณะพัฒนาสังคม กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2547). **แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ : เทคโนโลยีจิตพัฒนา**. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนากระบวนการพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

- ดวงเดือน พันธุมนานิน. 2541. รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. วารสารทันตภิบาล. 10(2), 105-108.
- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2560). **หลักธรรมในพระราชา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุบลราชธานี: โอเอสพริ้นท์. (2560).
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2562). นโยบายเร่งด่วนที่ 7 การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21. (2562, 25 กรกฎาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 186 ง. หน้า 20.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (2558). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562) **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553). **หลักธรรมของผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)**. กรุงเทพฯ: THE LAW GROUP, สนพ.
- สุรัช จันทรวงศ์. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อมรรัตน์ ห่อพรม. (2559). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อรพิม วิสารทนนท์. (2552). **ทัศนคติและความต้องการ ของครูปฐมวัยเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเด็กปฐมวัยออทิสติก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Coyne, J. and deLongis, A. (1986). Going Beyond Social Support: the role of social relationship in Adaptation. **Journal Consult Clinical Psychology**. 54(4), 454-460.
- Endler, N. S. and Magnusson, D. (1977). The interaction Model of Anxiety: An Empirical Test in an Examination Situation. **Canadian Journal of Behavioral Science**. 9(2), 101-107.
- Gurung, R. A. R. (2006). **Health Psychology: A Cultural Approach**. Belmont: Thomas.
- House, J.S. (1981). **Work Stress and Social Support**. Reading. Mass: Addison-Wesley.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). **Education Administration: Theory, research and Practice**. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Joyce B. and Weil M. (1996). **Models of Teaching**. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Nahid, O. W. and Sarkis, E. (1994). Types of Social Support: relation to street and Academic Achievement Among Prospective Teachers. **Canadian Journal of Behavioral Science**. 26(1), 1-20.
- Schaefer, c, Coyne, J., c. and Lazarus, R. (1981). The Health-Related functions of social support. **Journal of Behavioral Medicine**. 4(4), 381-406.

Suhardi, Alfira Sofia, Agustinus Andriyanto. Evaluating e-Government and Good Governance Correlation.

Journal of ICT Research and Applications Institut Teknologi Bandung. 9(3), 236-262.

Thoits. P.A. (1982). Conceptual, methodological, and theoretical problems in studying social support as a buffer against life stress. *Journal of Health and Social Behavior*. 23(2), 145-159.

เปิดรับสมัครนักศึกษา
RCIM
COLLEGE OF INNOVATION MANAGEMENT
วิทยาลัยนวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

M.B.A. M.P.A. M.Ed. D.B.A D.P.A. Ph.D. (Educational Administration Innovation)